

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag att utforma, genomföra och utvärdera en försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4

Regeringens beslut

Med förbehåll för riksdagens beslut om propositionen En försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4 (prop. 2016/17:46) uppdrar regeringen åt Statens skolverk att utforma och, från och med hösten 2017 till och med juni 2021, genomföra en försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4. Regeringen har för avsikt att med stöd av ett bemyndigande i skollagen (2010:800) som föreslås i den nämnda propositionen reglera de grundläggande förutsättningarna för försöksverksamheten i förordning. Huvuddragen i den kommande förordningen innebär bl.a. följande.

- Försöksverksamheten ska avse betygssättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan. Den ska bygga på frivillighet och omfatta högst ettthundra skolenheter.
- En huvudman ska bara få delta i försöksverksamheten om intresse att delta finns hos berörd skolenhets rektor och lärare. Huvudmannen ska ha samrått med berörda föräldrar genom att de har fått möjlighet att yttra sig och även eleverna vid berörda skolenheter ska ha fått möjlighet att yttra sig.
- En huvudman med fyra skolenheter eller fler ska få delta med högst en fjärdedel av huvudmannens samtliga skolenheter. En huvudman med tre eller färre skolenheter ska få delta med en skolenhet.
- Vid prövningen av ansökningarna ska ett representativt urval av deltagare med hänsyn till skolenheternas elevsammansättning och geografiska läge eftersträvas.

Genomförande, redovisning och utvärdering av uppdraget

I utformningen och genomförandet av uppdraget ska Skolverket inhämta synpunkter från berörda skolmyndigheter och andra för uppdraget relevanta aktörer, t.ex. Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund och elevorganisationer.

I uppdraget ingår att utvärdera försöksverksamheten, bl.a. vad avser betygens roll för olika grupper av elevers kunskapsutveckling och utveckling i övrigt. En jämförelse ska genomföras med skolor med liknande förutsättningar och elevsammansättningar som skolorna i försöksverksamheten och som har genomfört annat systematiskt pedagogiskt utvecklingsarbete t.ex. strukturerat arbete med estetiska lärprocesser i flera ämnen eller daglig rörelse i syfte att höja elevernas kunskapsresultat. Det är av stor vikt att såväl genomförandet i stort som utvärderingen genomförs utifrån ett funktionshinderperspektiv och ett barnrättsperspektiv där bl.a. barns egna synpunkter, förutsättningar och behov beaktas.

Skolverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Skolverket ska följa försöksverksamheten och från och med 2018 redovisa i årsredovisningen hur uppdraget fortlöper. En slutredovisning inklusive en utvärdering av försöksverksamheten ska lämnas senast den 1 december 2021 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Ekonomiska förutsättningar för uppdraget

Statens skolverk får under 2016 använda 2,5 miljoner kronor för uppdraget, inom ramen för avsatta medel under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och det för budgetåret 2016 uppförda anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. För 2017 beräknar regeringen 5 miljoner för uppdraget, under förutsättning att riksdagen beviljar medel för detta ändamål.

Ärendet

Den 11 februari 2015 ingick Socialdemokraterna, Moderata samlingspartiet, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna en överenskommelse inom skolans område (U2015/774/S). Av överenskommelsen framgår bl.a. att dagens bestämmelser om betyg från och med årskurs 6 kvarstår. En försöksverksamhet ska därutöver införas där skolor ska få ge betyg från och med årskurs 4.

Regeringen överlämnade den 10 november 2016 till riksdagen propositionen En försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4 (prop.

2016/17:46) med förslaget att det i skollagen (2010:800) ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om en försöksverksamhet som omfattar högst etthundra skolenheter och som avser betygsättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan, och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan. Sådana föreskrifter får enligt förslaget innebära undantag från skollagens bestämmelser om skyldighet att upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2017. Regeringen har därefter för avsikt att reglera de grundläggande förutsättningarna för försöksverksamheten i förordning.

Skälen för regeringens beslut

För att säkerställa att alla elever tidigt får den ledning och stimulans som de behöver för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt genomför regeringen omfattande satsningar som bl.a. har fokus på tidiga insatser, lärares kompetens och jämlikhet i utbildningen.

Det har under lång tid debatterats huruvida betyg i tidigare årskurser kan vara ett sätt att stärka uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling. Forskningen i Sverige om betygens betydelse för elevernas resultat är dock så pass begränsad att det inte går att uttala sig om några tydliga effekter (se t.ex. departementspromemorian En bättre skolstart för alla: bedömning och betyg för progression i lärandet [U2014/4873/S]).

Regeringen är medveten om att effekterna av att införa betyg i lägre åldrar inte är tillräckligt vetenskapligt belagda men anser att ett sätt att fördjupa kunskapen inom området kan vara att genomföra en mindre omfattande och frivillig försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 i grundskolan och motsvarande skolformer i linje med den politiska överenskommelse som har ingåtts mellan regeringspartierna och de borgerliga partierna.

Mot denna bakgrund bör Skolverket ges i uppdrag att utforma, genomföra och utvärdera en försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4.

På regeringens vägnar

Gustav Fridolin

Kopia till
Finansdepartementet, budgetavdelningen
Statens skolinspektion
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Sameskolstyrelsen
Sveriges Kommuner och Landsting
Friskolornas riksförbund